



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobce: **T. T.**, zastoupeného Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem, se sídlem Na Zlatnici 301/2, Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, Pardubice, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. června 2014, č. j. KrÚ 38751/2014/ODSH/8, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 18. května 2015, č. j. 52 A 63/2014 – 31,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 18. května 2015, č. j. 52 A 63/2014 – 31, a rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 10. června 2014, č. j. KrÚ 38751/2014/ODSH/8, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti celkem 20 342 Kč k rukám zástupce žalobce Mgr. Jaroslava Topola do jednoho měsíce od právní moci rozsudku.
- III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobce byl uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), v rozhodném znění. Přestupku se měl dopustit tím, že dne 13. října 2013 v 9:26 hod. v obci Chrudim na ulici Pardubická osobním automobilem tovární značky BMW, rzv X, v úseku s nejvyšší dovolenou rychlostí 50 km/hod jel po odečtu 3%

odchylky rychlostí 116 km/hod, čímž překročil povolenou rychlost o 66km/hod. Městský úřad v Chrudimi (dále jen „městský úřad“) žalobci uložil za spáchání přestupku pokutu ve výši 5 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech druhů motorových vozidel na dobu šesti měsíců.

[2] Žalobce se rozhodnutí o přestupku bránil odvoláním, které však žalovaný zamítl jako opožděné. Žalobce obdržel rozhodnutí městského úřadu dne 2. dubna 2014. Dne 15. dubna 2014, tedy v průběhu lhůty pro podání odvolání, podal žalobce, resp. jeho zmocněnec, odvolání prostřednictvím elektronické pošty (e-mailem) bez uznávaného elektronického podpisu. Žalobce následně odvolání potvrdil e-mailovým podáním obsahujícím již uznávaný elektronický podpis, učinil tak ale až 22. dubna 2014, přičemž pětidenní lhůta pro potvrzení podání ve smyslu § 37 odst. 4 věty druhé zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, uplynula podle žalovaného již 21. dubna 2015. Žalovaný proto odvolání vyhodnotil jako opožděné a v záhlaví označeným rozhodnutím je zamítl.

[3] Žalobce proti rozhodnutí žalovaného brojil správní žalobou podanou ke Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích (dále jen „krajský soud“). Krajský soud žalobu shledal nedůvodnou a zamítl ji. Dospěl k závěru, že ustanovení § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu (*„případně-li konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den“*) se na daný případ nepoužije, neboť dopadá pouze na doručování poštou, nikoliv e-mailem. K e-mailové schránce mají totiž subjekty nepřetržitý přístup i po dobu víkendů a státních svátků. Ačkoliv tedy poslední den lhůty pro potvrzení odvolání podle § 37 odst. 4 věty druhé správního řádu připadal na neděli 20. dubna 2014, pravidlo pro počítání lhůt podle § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu nebylo namíste aplikovat, jelikož zmocněnec žalobce odeslal potvrzení odvolání elektronicky. Svůj závěr krajský soud podpořil odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. května 2013, č. j. 5 Afs 76/2012 - 28, č. 2875/2013 Sb. NSS.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[4] Proti uvedenému rozsudku krajského soudu žalobce (nyní stěžovatel) brojil včas podanou kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel označil právní názor krajského soudu, podle něhož se ustanovení § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu nepoužije na podání činěná elektronicky, za absurdní. Zákon podle stěžovatele jasně stanoví, že případně-li poslední den lhůty na den pracovního klidu, postačí podání učinit nejbližší následující pracovní den. Zákon nevymezuje aplikaci předmětného ustanovení ani pozitivně (tj. pouze na podání učiněná dopisem) ani negativně (tj. nevylučuje svou aplikaci při podání učiněném elektronicky). Krajský soud podle stěžovatele zcela pominul, že osoby běžně tráví o víkendu a o svátcích čas s rodinou a mimo domov, tudíž nemají nepřetržitý přístup k e-mailové schránce. I pošta navíc disponuje několika pobočkami otevřenými non-stop. Podle stěžovatele proto postrádá rozlišování mezi elektronickým podáním a podáním doručovaným poštou z hlediska (ne)aplikace § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu jakýkoliv rozumný smysl. Stěžovatel proto Nejvyššímu správnímu soudu navrhl rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti vyjádřil souhlas s rozsudkem krajského soudu. Vzhledem k tomu, že vyjádření žalovaného neobsahovalo žádné nové informace ani právní argumenty, Nejvyšší správní soud je stěžovateli nezasílal.

pokračování

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud hodnotí kasační stížnost jako přípustnou, neboť byla podána osobou oprávněnou ve smyslu ustanovení § 102 s. ř. s. Důvody kasační stížnosti se opírají o § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kasační stížnost není nepřípustná ani z jiných důvodů plynoucích z ustanovení § 104 s. ř. s.

[8] Nejvyšší správní soud poté kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že je důvodná.

[9] Podle § 37 odst. 4 správního řádu platí, že podání lze učinit mimo jiné prostřednictvím veřejné datové sítě bez použití uznávaného elektronického podpisu, avšak za podmínky, že je do 5 dnů potvrzeno písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem.

[10] Co se týče skutkového stavu, mezi stranami je nesporné, že odvolací lhůta končila 17. dubna 2014, přičemž zmocněnec stěžovatele podal odvolání dne 15. dubna 2014, avšak elektronicky bez uznávaného elektronického podpisu. Podání stěžovatel potvrdil dne 22. dubna 2014 elektronickým podáním shodného obsahu opatřeným již uznávaným elektronickým podpisem. Stěžovatel je přesvědčen, že potvrdil odvolání ve lhůtě pěti dnů podle § 37 odst. 4 správního řádu. Pátý den lhůty totiž podle něj připadl na neděli 20. dubna 2014 a následující den 21. dubna 2014 byl státní svátek (Pondělí velikonoční). Posledním dnem lhůty tedy podle stěžovatele bylo s ohledem na pravidlo stanovené § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu úterý 22. dubna 2014. Stěžovatel tak učinil spornou úvahu krajského soudu, podle níž se ustanovení § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu použije pouze na doručování poštou, nikoliv na komunikaci prostřednictvím e-mailu, k němuž má stěžovatel nepřetržitý přístup.

[11] Nejvyšší správní soud nejprve upřesňuje, že na základě pravidel počítání lhůt určených podle dnů [§ 40 odst. 1 písm. a) správního řádu] připadal pátý den lhůty k potvrzení odvolání (§ 37 odst. 4 věta druhá správního řádu) na neděli 20. dubna 2014, jak správně uvedl krajský soud, nikoliv na pondělí 21. dubna 2014, jak dovodil žalovaný ve svém rozhodnutí. To však nemá pro rozhodování této věci žádný vliv, neboť jak neděle 20. dubna 2014, tak pondělí 21. dubna 2014 byly dny pracovního klidu, resp. nedělí a svátkem, takže z hlediska § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu mezi nimi není rozdíl.

[12] Nejvyšší správní soud zmíněnou úvahu krajského soudu přezkoumal a dospěl k závěru, že je nesprávná, a tudíž nezákonná. V první řadě vyloučení aplikace § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu na elektronickou komunikaci postrádá oporu v textu zákona. Z uvozovací věty § 40 odst. 1 správního řádu zjevně vyplývá, že se pravidla pro počítání času použijí, „*pokud je provedení určitého úkonu v řízení vázáno na lhůtu.*“ Pravidla se tedy použijí na případy, kdy má být učiněn v řízení nějaký úkon ve lhůtě stanovené zákonem či správním orgánem. Citované ustanovení tak dopadá na případy, kdy má účastník řízení, ale i správní orgán (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. září 2011, č. j. 6 As 21/2011 - 230, č. 2463/2012 Sb. NSS), vykonat nějaký procesní úkon, jestliže jsou s marným uplynutím lhůty spojeny právní následky. Podání odvolání je zcela typickým úkonem, jehož provedení je vázáno na zákonnou lhůtu. Zákon v ustanovení § 40 odst. 1 správního řádu přitom nijak nerozlišuje počítání lhůty v závislosti na formě toho kterého úkonu. Správní řád v § 37 odst. 4 ponechává výběr formy komunikace týkající se těchto procesních úkonů na subjektu samotném, aniž by některou z nich znevýhodňoval vyloučením aplikace § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu.

[13] Krajský soud ke zmíněnému závěru dospěl na základě úvahy o smyslu § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu. Krajský soud uvedl, že smyslem § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu je zachování lhůty pro podání správního úřadu v případě, kdy případně konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, přičemž tato skutečnost brání účastníku řízení učinit úkon směřující vůči správnímu orgánu. Tak tomu je podle krajského soudu zejména v případě, kdy účastník činí podání prostřednictvím pošty, nikoliv však v případě, kdy tak účastník řízení může učinit prostřednictvím e-mailu, elektronicky, přičemž má ke schránce neomezený přístup.

[14] Nejvyšší správní soud nezpochybňuje metodu teleologického výkladu a v obecné rovině ani postřeh krajského soudu, že přístup k e-mailové schránce je o víkendech a ve státní svátky zpravidla jednodušší než přístup na poštu (a potažmo na podatelnu správního orgánu). Závěr krajského soudu je však mylný. Účelem § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu je podle dřívější judikatury Nejvyššího správního soudu poskytnutí ochrany účastníkům řízení při provádění jejich procesních úkonů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. prosince 2009, č. j. 1 As 86/2009 - 47). Současně je třeba zdůraznit, že institut lhůty byl v právních řádech zakotven v zájmu právní jistoty a „*snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práva*“ (srov. přiměřeně nálezy Ústavního soudu ze dne 17. prosince 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97, N 163/9 SbNU 399, č. 30/1998 Sb., nebo ze dne 3. února 2000, sp. zn. III. ÚS 545/99, N 18/17 SbNU 127). To, kdy lhůta končí, musí být stanoveno objektivně, jednoznačně a předvídatelně pro všechny formy procesních úkonů již v okamžiku, kdy je fixován počátek lhůty. Konec lhůty proto nelze bez výslovné a předvídatelné zákonné úpravy odvozovat až zpětně na základě prostředku zvolené komunikace s orgánem veřejné moci. Podle závěru krajského soudu by totiž bylo nutné hodnotit konec lhůty a tím pádem i včasnost procesního úkonu až zpětně v závislosti na použitém komunikačním prostředku, pro který se subjekt rozhodl. Takový výklad je však s ohledem na obecný účel lhůty nepřijatelný. Způsoboval by situace, v nichž by orgán veřejné moci ani účastníci řízení nevěděli ani v poslední den lhůty (pokud by připadal na sobotu, neděli anebo státní svátek), zda dojde k posunutí konce lhůty podle § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu či nikoliv, neboť by aplikace § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu závisela na budoucí události (volbě formy komunikace), jež je v dispozici konkrétního účastníka řízení, pro něhož je ostatně lhůta stanovena (aby zvážil, zda podá opravný prostředek, aby jej náležitě připravil, odůvodnil atd.). Podpůrně lze dále poukázat na skutečnost, že některé pošty ve velkých městech mají otevřeno i v sobotu či v neděli, jak výstižně poznamenal stěžovatel. Orgány veřejné moci přitom ani v takových případech neposuzují (a posuzovat nemohou) včasnost podání podle toho, kde se podatel zdržuje, na jaké pobočce pošty byla (resp. mohla být) zásilka podána, zda daná pobočka měla otevřeno i v sobotu, neděli nebo ve svátek, resp. zda měl podatel vzhledem ke svému aktuálnímu pobytu možnost v tyto dny podání odeslat.

[15] Krajský soud svou úvahu dále podpořil odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. května 2013, č. j. 5 Afs 76/2012 - 28, č. 2875/2013 Sb. NSS. Ten však na nyní projednávanou věc vůbec nedopadá. Pátý senát v něm dovodil, že se pravidlo pro počítání času uvedené v § 33 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, které obsahově přiměřeně odpovídá § 40 odst. 1 písm. c) správního řádu, nepoužije na počítání lhůty podle § 17 odst. 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, podle něhož „*nepřihlásí-li se do datové schránky osoba [...] ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty.*“ V případě řešeném pátým senátem bylo sporné určení okamžiku doručení písemnosti za použití fikce zakotvené v § 17 odst. 4 zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. Konec zmíněné lhůty připadal na neděli, přičemž Nejvyšší správní soud uvedl, že pokud se nepřihlásí do datové schránky osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu, ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento

pokračování

dokument za doručení posledním dnem této lhůty, a to i v případě, že případně konec lhůty na sobotu, neděli nebo svátek.

[16] Situace řešená judikátem pátého senátu je zjevně odlišná od nyní projednávané věci. Závěry Nejvyššího správního soudu učiněné v rozsudku č. j. 5 Afs 76/2012 - 28 jsou totiž založeny na existenci zvláštního ustanovení (§ 17 odst. 4 zákona č. 300/2008 Sb.) obsaženého ve speciálním předpise, který přímo upravuje elektronické úkony. Zvláště však pátý senát řešil otázku okamžiku doručení písemnosti (rozhodnutí o odvolání vydané Finančním ředitelstvím v Českých Budějovicích). S okamžikem doručení písemnosti je přitom standardně spojen začátek běhu určité lhůty, který běžně nemá pro procení subjekt natolik závažné důsledky, neboť s počátkem běhu lhůty není vázáno provádění procesních úkonů či jiné procesní aktivity; „dostatečná a logická časová pojistka pro uplatnění úkonu účastníka řízení vůči správnímu orgánu se totiž váže až ke konci dané konkrétní lhůty.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. března 2007, č. j. 1 As 40/2006 - 74).

[17] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že napadený rozsudek krajského soudu je zatížen vadou nesprávného právního posouzení právní otázky, a proto nezbylo než kasační stížnost vyhodnotit jako důvodnou a napadený rozsudek krajského soudu zrušit. Jelikož již v řízení před krajským soudem byly důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., zrušil Nejvyšší správní soud též rozhodnutí žalovaného. Žalovanému také podle § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrací k dalšímu řízení, v němž je podle odstavce 5 téhož ustanovení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku Nejvyšším správním soudem.

IV. Náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud je tak posledním soudem, který o věci rozhodl, proto musí rozhodnout též o náhradě nákladů celého soudního řízení. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., aplikovaného na základě § 120 s. ř. s., má úspěšný stěžovatel právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel uhradil soudní poplatek ve výši 3 000 Kč za podání žaloby a 5 000 Kč za podání kasační stížnosti [položky 18 a 19 přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů]. Stěžovatel byl v obou stupních zastoupen advokátem. Ze spisu přitom Nejvyšší správní soud zjistil, že za zastoupení v řízení před krajským soudem přísluší zástupci stěžovatele odměna za dva úkony právní služby: převzetí a příprava zastoupení nebo obhajoby na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v aktuálním znění] a sepsání žaloby [písemné podání soudu nebo jinému orgánu týkající se věci samé podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem přísluší odměna za jeden úkon právní služby, a to za sepsání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu].

[19] Celkem jde tedy o tři úkony právní služby podle advokátního tarifu. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5, aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, 3 100 Kč. Podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu je třeba k ní přičíst 300 Kč na úhradu hotových výdajů. Celková částka za úkony právní služba činí 10 200 Kč. Protože je zástupce stěžovatele plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok o částku 2 142 Kč odpovídající 21% dani, kterou je zástupce povinen z odměny za zastupování odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

[20] Celková náhrada nákladů řízení pro stěžovatele tedy představuje částku 20 342 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

[21] Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, jelikož neměl úspěch ve věci.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. srpna 2015

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu